

УДК 338.1

КЛАСИФІКАЦІЯ МЕТОДІВ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБСТЕЖЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Автор – Артур Калініченко¹, студ. гр. Мен-19

Науковий керівник – к. е. н., доц. каф. менеджменту, управління проектами і логістики Надія Шапа²

¹artyrka540@gmail.com, ²shapa.nadia@pdaba.edu.ua

Придніпровська державна академія будівництва та архітектури

Успіх сучасного підприємства значною мірою залежить від обґрунтованості управлінських рішень, прийнятих його керівництвом. У свою чергу прийняття багатьох управлінських рішень потребує обстеження або аналізу діяльності підприємства. На жаль, часто рішення приймаються без відповідного економічного обґрунтування. Н. М. Калетнік стверджує, що основною характеристикою суб'єкта управління є його компетенція та повноваження, які дозволяють ефективно приймати рішення та видавати управлінські команди. Повноваження, якими володіє керівництво, дозволяють їм здійснювати контроль над діями та рішеннями своїх підлеглих, що є вирішальним фактором у досягненні організаційних цілей і завдань [1].

Управлінський аналіз відіграє вирішальну роль у системі управління підприємством. Він оцінює поточну та перспективну діяльність структурних підрозділів і підприємства в цілому для полегшення прийняття управлінських рішень. Управлінський аналіз базується на методології економічного аналізу та є складовою управлінського обліку. Це життєво важливий фактор підвищення ефективності прийняття рішень в управлінні складними економічними суб'єктами. Без аналізу економічного середовища підприємства неможливо виявити проблемну ситуацію, визначити оперативні цілі та обрати найбільш ефективні методи їх реалізації. Саме тому багато науковців досліджують способи та методи виконання управлінського обстеження діяльності підприємства. Проте методологія управлінського аналізу постійно змінюється та удосконалюється, що є підставою для розуміння та систематизації сучасних наукових методів управлінського обстеження діяльності підприємства. Цим обумовлюється актуальність та значущість питання, яке розглядається.

В процесі нашого дослідження було проаналізовано велике різноманіття методів та підходів щодо управлінського обстеження діяльності підприємства. Найбільш розвернутою класифікацією методів управлінського аналізу наведено у праці О. О. Осадчої та І. О. Левицької,

де виділено дві категорії методів управлінського аналізу: соціологічні та аналітичні. Автори виділили такі методи: метод опитування, метод спостереження, метод експерименту, метод аналізу документу, метод порівняння, балансовий метод, статистичний метод, метод елімінування, графічний метод [2, с. 191]. Візьмемо за основу цю класифікацію, з невеликими змінами її систематизуємо та для зручності представимо в табличній формі, де наведено назву методу та його особливості (табл.)

Таблиця

Систематизація методів управлінського дослідження діяльності підприємства

Соціологічні методи		Аналітичні методи	
Метод опитування	метод полягає у тому, щоб ставити запитання людям, які мають певний досвід, або знання про певну ситуацію, і записувати їхні відповіді.	Метод порівняння	Застосовується для виявлення сильних та слабких сторін діяльності в порівнянні з конкурентами (порівнюючи фінансові звіти та інші показники різних підприємств)
Метод спостереження	метод полягає у тому, щоб безпосередньо спостерігати за процесами або подіями, які відбуваються на підприємстві, і фіксувати ці спостереження.	Балансовий метод	Застосовується для оцінки фінансового стану підприємства за допомогою аналізу балансу.
Метод експерименту	метод полягає у створенні контрольованої ситуації, в якій змінюються певні фактори, і спостерігають за змінами в результатах.	Статистичний метод	Застосовується з ціллю використання статистичних методів та технік для збору, аналізу та інтерпретації даних, що стосуються діяльності підприємства.
Метод аналізу документів	метод полягає у тому, щоб зібрати та проаналізувати документи, що стосуються різних аспектів діяльності підприємства [4].	Метод елімінування	Застосовується для виявлення величини впливу факторів на результативний показник (за умови, що всі фактори змінюються поступово незалежно один від одного). В аналітичній практиці широко застосовуються такі прийоми елімінування: спосіб ланцюгових підстановок; спосіб абсолютних різниць; спосіб відносних різниць; індексний спосіб [5].
		Графічний метод	Застосовується для виявлення тенденцій та закономірностей у фінансових даних підприємства за допомогою графічних інструментів.

Зробимо висновок, що в науці існує широкий арсенал методів управлінського обстеження діяльності підприємства. На нашу думку їх доречно застосовувати та обирати в залежності від ситуації та мети прийняття управлінських рішень. Поєднання цих методів, може надати кращий результат.

Список використаних джерел

1. Калетнік Г. М., Мазур А. Г., Кубай О. Г. Державне регулювання економіки : навч. посіб. Київ : «Хай-Тек Прес», 2011, 428 с.

2. Осадча О. О., Левицька І. О. Управлінський аналіз як аналітична функція управлінського обліку. [Електронний ресурс]. URL: <https://docplayer.net/220759056-Upravlinskiy-analiz-yak-analitichna-funkciya-upravlinskogo-obliku.html>

3. Череп А. В., Гудзь П. В., Сучков А. В. Інформатизація процесу прийняття управлінських рішень суб'єктами малого підприємництва. *Економічний вісник університету*. 2016. Вип. 28 (1). С. 84–90.

4. Петруня Ю. Є., Літовченко Б. В., Пасічник Т. О. та ін. Прийняття управлінських рішень : навчальний посібник. За ред. Ю. Є. Петруні. [3-тє вид., переробл. і доп.]. Дніпропетровськ : Університет митної справи та фінансів, 2015. 209 с.

5. Мних Є. В. Економічний аналіз: підруч. Київ: Знання, 2011. 630 с.